

2021-03-13

Högskoleprovet

Provpass 1

- Du måste fylla i dina svar i svarshäftet **innan** provtiden är slut.
- Följ instruktionerna i svarshäftet.
- Du får använda provhäftet som kladdpapper.
- Fyll alltid i ett svar för varje uppgift. Du får inte minuspoäng om du svarar fel.
- På nästa sida börjar provet, som innehåller 40 uppgifter.
- Provtiden är **55 minuter**.

Verbal del

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Börja inte med provet förrän provledaren säger till.

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. implicera

- A medföra
- B ställa upp
- C försvaga
- D hålla fast
- E undvika

2. ypperligt

- A uppenbart
- B typiskt
- C överdrivet
- D utmärkt
- E värdefullt

3. hieroglyf

- A gravsten
- B himlakropp
- C bönbok
- D skrivtecken
- E väggmålning

4. initial

- A väl insatt
- B pådrivande
- C sammanhängande
- D verkningsfull
- E inledande

5. surrogat

- A tillsats
- B ersättning
- C hjälpmedel
- D avvikelse
- E förmedling

6. strandsätta

- A överta
- B fullborda
- C misslyckas
- D säkerställa
- E överge

7. katharsis

- A kraftprov
- B undergång
- C själslig rening
- D höjdpunkt
- E kärlekssorg

8. anseende

- A rykte
- B hållning
- C uttryck
- D karaktär
- E ståndpunkt

9. perplex

- A häpen
- B envis
- C nyfiken
- D konstig
- E vaken

10. utlöpare

- A undantag
- B sidogren
- C felbedömning
- D varning
- E framkant

Journalister

Vad har journalisterna Kjell Häglund, Anders Mildner och Åsa Sjöström gemensamt? De har alla på sistone, i olika grad, möjligen tillfälligt eller delvis, lämnat journalistiken.

Det finns några observationer att göra här. Att enstaka journalister lämnar yrket är inte nytt eller ovanligt. Det intressanta med Häglund, Mildner och Sjöström är att de lämnar en fot kvar. Häglund jobbar med uppdragspubliceringar, men fortsätter att skriva kulturjournalistik på fritiden. Mildner jobbar med evenemang och konferenser, men kommer även att göra journalistiska saker ibland. Och Åsa Sjöström, fotografen som vann World Press Photo, har visserligen sitt fokus på vanligt journalistiskt arbete även i fortsättningen, men jobbar nu också för ett stort företags välgörenhetsstiftelse. På det viset får hon trygg finansiering, och samtidigt tillgång till internationella miljöer som annars skulle vara svåra att komma in i.

Vi ser alltså här tre verkliga toppnamn som inte längre fullt ut vill eller kan stanna kvar i branschen. Detta måste vi se i vitögat: Visst hände det även förr att duktiga journalister beslutade sig för att byta bana. Men jag tror att man med viss säkerhet kan säga att de bästa brukade stanna kvar. För att de ville. För att de kunde. För att frilansmarknaden var anständig. Här har något förändrats.

Förloraren är förstås samtidens strykpojke nummer ett, den svenska journalistiken. Förlusten kan beskrivas på tre sätt:

- Branschen kan inte locka de bästa.
- Branschen bidrar till sin egen avprofessionalisering när journalistik blir något man gör i den mån man personligen har råd.
- Branschen måste ge upp delar av sin tidigare så starka etik; journalistyrket var något som ytterst ogärna fick kombineras med andra sysslor. Bara genom att stå helt fri kan den som rapporterar garantera sitt oberoende, hette det.

Nu tvingas vi retirera. Anders Mildner är – visst jäv här, eftersom jag känner honom – enligt min mening en av landets främsta journalister i sitt segment. Han är sakkunnig, skrivskicklig och proffsig i alla detaljer. Men journalistiken som bransch och industri lyckas inte längre behålla honom. Frilansarvodena börjar bli pinsamma på allt fler ställen. Det är mer än förståeligt om ett medelålders superproffs vill ha rimliga anställningsförhållanden, stabil inkomst och semester ibland.

Vad vi ser här är de traditionella mediernas kris, om-satt till konkret förlust av enskilda begåvningar.

Ska man säga att det brinner i knutarna? Nej, jag tror att det är mer korrekt att säga att huset står i ljusan låga.

ANDREAS EKSTRÖM

Uppgifter

11. I texten beskrivs de traditionella mediernas kris. Vilket av följande problem med denna kris lyfter textförfattaren fram?

- A Att intresset för journalistik blir allt mindre.
- B Att förutsättningarna att bedriva oberoende journalistik blir allt sämre.
- C Att möjligheterna att kombinera journalistik med andra uppdrag begränsas.
- D Att god journalistik blir allt mindre viktig i samhället.

12. Vad framstår i texten som grundorsaken till att skickliga yrkesutövare lämnar journalistiken?

- A Att andra branscher har börjat konkurrera om det journalistiska uppdraget.
- B Att journalistyrket successivt har tappat i status och anseende.
- C Att den stränga yrkesetiken har blivit föråldrad och irrelevant.
- D Att arbetsvillkoren har förändrats i samband med branschens kris.

Talande träd

Tätt, tätt ihop står de. De väldiga bokträden bildar ett till synes heltäckande parasoll mot himlen, och de högsta stammarna kan ohämmat bada sina utbredda kronor i solljuset. Nedanför dem strävar de tunna ynglingarna i skuggan. Bara några ynka procent av solens strålar filteras ner till deras spirande löv som skriar efter en stund i ljuset.

Det verkar inte rättvist. Men faktum är att det finns en tanke med denna stränga uppfostran. Skulle de yngre träden få fri tillgång till solljus skulle de snabbt skjuta i höjden. Snabbare än vad som är lämpligt om man vill leva ett långt liv. Den långsamma uppväxten gör veden tätare och segare, och mer motståndskraftig mot svampangrepp.

Dessutom blir småttingarna omhändertagna. Medan de yngre träden långsamt växer upp, pumpar moderträdet in socker och andra näringsämnen i dem via rötterna. Man skulle kunna se det som att de "ammats".

– Träd är intresserade av att andra träd ska vara friska och levande. De håller varandra om ryggen för att de behöver varandra. Tillsammans skapar de ett klimat som är gynnsamt för dem alla, säger Peter Wohlleben.

I sin bok *Trädens hemliga liv* berättar han om forskningsrön som tidigare inte nått ut till någon bredare allmänhet. Själv upplevde han att de kunskaper han fick under utbildningen till skogvaktare var det som skogsbolagen ville att han skulle kunna. Nyttan av träproduktion stod i centrum. Trädens andra egenskaper var oviktiga.

Jag tänker på skogen jag själv vuxit upp med. Hur väl jag kände de eviga stigarna och stenarna, men hur resten av landskapet ibland kunde förändras över en natt. Ett kalhygge där maskinerna dragit fram kändes visserligen som ett sår i naturen, men det var ju det normala sättet att bruka skogen. Snart började nya träd spira. Skogen levde upp igen.

– Nja, jag vet inte om jag skulle kalla det skog. Hade vi talat om samma sak i ett utvecklingsland hade du förmodligen kallat det plantage, och det är precis vad det är även hos oss. I naturliga skogar har träden ett helt annat utbyte av varandra. Träden som växer upp på plantager är som öar av ensamhet, säger Peter Wohlleben.

Han kallar dem för gatubarn, och enligt hans sätt att se det börjar övergreppen redan i återplanteringen. Det är då plantorna sätts ut för att klara sig på egen hand, helt utan det stöttande nätverk som finns i den naturliga skogen.

Men träd tycks ha förmågan att tillgodogöra sig nya erfarenheter, minnas dem och med tiden anpassa sig till den miljö de befinner sig i. Hur dessa "minnen" lagras vet

ingen säkert än. Men forskare vid universitetet i Bonn tycker sig ha kommit en bit närmare ett svar. I rotspetsarna har de hittat något de kallar "hjärnliknande strukturer".

– När roten trevar sig fram i jorden kan den ta upp impulser från omgivningen och undvika hinder och gifter. Men en trädplanta med avskurna rotspetsar hittar inte lika bra och kommer inte särskilt djupt. Den står inte lika stadigt när det stormar.

Under sina första år som skogvaktare i Hümmel i västra Tyskland hade Peter Wohlleben knappast några tankar på hur träden samarbetade i skogen. Visst hade han öga för hur de mädde, men då främst med tanke på timrets marknadsvärde.

Allt förändrades när han började leda guidade turer i naturen och drogs med i besökarnas förtjusning över knotiga, krokiga träd, helt utan värde för skogsbolagen och sågverken. Han började fundera över trädens egenskaper och upptäckte att de hade ... personligheter.

Han visar en bild på tre ekar i olika stadier av höstskrud. En är kal, en är höstgul och en håller optimistiskt fast vid sina gröna sommarlöv för att kunna bedriva fotosyntes ett tag till. Den modiga vill fortsätta bunkra välbehövliga kalorier inför vintervilan, trots att den genom skiftningen i dagarnas soltimmar och temperatur bör ha uppfattat att hösten är kommen.

– De ängsliga träden tappar löven tidigare. De vill inte plötsligt bli överrumplade av vintern. Ett naket träd står stadigare i höststormarna och slipper frostsador i löven, säger Peter Wohlleben och pekar på bilden.

Mönstret med de tre trädens olika beteenden visade sig återkomma från år till år, och har stöd i det han hittat i forskningen. Träden har helt enkelt olika karaktär.

Att träd kan kommunicera med doftsignaler är känt sedan länge. När en giraff på savannen i Afrika börjar äta av en paraplyakacia, kan trädet på några minuter börja pumpa ut giftämnen i sina blad. Genom att skicka ut en varningssgas har det attackerade trädet snart talat om för sina omgivande artfränder att en stor växtätare är på ingång. Giraffen går tålmodigt vidare tills den når en radie dit varningsgasen inte bör ha nått. Eller så går den mot vinden – till intet ont anande träd.

Det är inte bara träden i Afrika som har ett försvar. Bokar, granar, ekar – alla reagerar de på smärtsamma attacker och har sina sätt att varna omgivningen. Man kan till och med se att elektriska impulser sänds ut genom träd kroppen när den skadats. Skillnaden från hur det fungerar i våra egna kroppar är att impulserna går väldigt mycket långsammare i träden. Med en hastighet av en centimeter i sekunden fortplanter sig budskapet,

och så småningom har försvarsämnen laddats upp i den del som parasiterna vill åt.

– Men vad som är fascinerande är också att träden kan kommunicera genom rötterna och via svampar som bildar långa fibernätverk under jorden. Även där sker det med elektriska impulser. Det påminner lite om internet. Vi brukar kalla det Wood Wide Web, säger Peter Wohlleben.

Alla vill vara uppkopplade och få nyheter om torka, insektsangrepp och andra faror.

I vår industriskog är uppkopplingen sådär. När skogsmaskinerna går fram plattas jorden till, vilket är ogynnsamt för svamparna och det underjordiska nätverk de kan skapa för träden.

Men det finns också andra aktiviteter som pågår under marken. Forskare som undersökt växtrötter har uppfattat att de kan ge ifrån sig knackningar på 220 hertz, och när man utsatte dem för samma frekvens kunde man

se att rotspetsarna riktade sig åt det håll ljudet kom ifrån. Kan växter och träd höra?

Forskningen är bara i sin linda, men Peter Wohlleben hoppas att det här är början på ett nytt sätt att se på naturen. Han tror att nästa stora moraliska diskussion kommer att handla om hur vi behandlar naturen. Skulle vi börja se växter och träd som intelligenta varelser skulle det bli allt svårare att försvara dagens hårdhänta sätt att bedriva skogsbruk. Själv ser han numera ingen större skillnad på att döda ett träd och att döda ett djur.

Men hur känner ett träd smärta?

– Det vet jag inte. Jag kan ju inte ens säga hur du upplever smärta. Men vi kan se att ett träd reagerar när det attackeras, och att det jobbar hårt för att läka ett sår i barken. Så länge forskarna inte kan motbevisa att träden känner smärta, måste man ändå hålla det öppet. Säger att man inte vet.

KARIN WALLÉN

Uppgifter

13. Vilket alternativ beskriver bäst hur Peter Wohlleben uppfattade skogen i början av sitt yrkesliv respektive hur han uppfattar den i dag?

- A Som ett samarbetande kollektiv respektive ett utforskat fält.
- B Som en källa till råvaror respektive en samling unika individer.
- C Som en ömtålig naturresurs respektive en naturlig ekonomisk näring.
- D Som ett livskraftigt tillväxtområde respektive ett konstgjort odlingslandskap.

14. Träd verkar kunna göra något som i texten påstås hjälpa dem att överleva under plantage-liknande förhållanden. Vad?

- A Ta hjälp av äldre träd med näringstillförseln.
- B Agera utifrån sina erfarenheter.
- C Varna varandra för attacker från växtätande djur.
- D Utveckla egna personligheter.

15. I texten diskuteras om träd kan ha känsel och hörsel. Vilken tycks vara Peter Wohllebens inställning i frågan?

- A Att det är obekräftat av forskningen men ändå sannolikt.
- B Att det är fastslaget av vetenskapen och avgörande för trädens överlevnad.
- C Att det är nedtystat av skogsbolagen men på väg att nå allmän kännedom.
- D Att det är allmänt erkänt och lika uppenbart som i djurriket.

16. Vad ser Peter Wohlleben som ett tecken på att träd har "personligheter"?

- A Att enskilda träd upprepar ett och samma beteende gång på gång.
- B Att ett trädets beteende vid lövfällningen förändras efter hand som trädet åldras.
- C Att trädets beteenden så tydligt är anpassade till växtplatsen.
- D Att enskilda träd via individanpassade signaler kan påverka andra trädets beteenden.

Övergångar

Barn byter avdelning, lämnar trygga vuxna och kompisar för ett nytt sammanhang. Eller börjar förskoleklassen i ett annat hus, en annan miljö. Eller börjar skolan ”på riktigt”, i första klass.

En övergång kan vara både spännande och skrämmande. Den kan ge en känsla av att växa, samtidigt som mycket hamnar i gungning. Det är en tid som rymmer pedagogiska utmaningar och möjligheter. Att barnen landar väl i det nya är ju grunden för allt som kommer sedan. Till exempel lyfte Folkhälsomyndigheten och Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin nyligen fram att rutiner vid övergången mellan förskola och skola är viktiga för barns psykiska hälsa. Så vad krävs för att en övergång ska bli lyckad?

En som kommit att fundera allt mer över hur det är att vara barn i olika övergångar är forskaren Marita Lundström vid Högskolan Väst. Tillsammans med kollegan Ingrid Granbom har hon på uppdrag av kommunen intervjuat sex lärare i förskola, förskoleklass och grundskola på en integrerad enhet i Stenungsund. Med jämna mellanrum träffades lärarna och forskarna för att prata om olika aspekter på övergångar, och dessutom intervjuades 16 barn om sina erfarenheter.

Forskarna fick bland annat upp ögonen för att barnen vid enheten bytte grupp och lärare varje år, från att de fyllde fyra. Först till en fyraårsgrupp vid förskolan, sedan till en femårsgrupp, sedan vidare till förskoleklassen och till sist in i ettan där man delade in gruppen på nytt.

Alla dessa byten kan innebära problem, anser forskarna. I de reviderade läroplanerna står ju att man ska eftersträva kontinuitet och sammanhang i övergångar, och att det ska finnas en progression i lärandet.

För varje överlämning som görs måste den nya läraren känna till vad den förra redan gjort, och det här utbytet av information var det lite si och så med på enheten i Stenungsund. Trots att all verksamhet fanns samlad geografiskt såg Marita Lundström och Ingrid Granbom i sin studie att lärarna hade begränsade kunskaper om varandras verksamheter och att dokumentationen som fanns inte användes.

Till exempel gav en av deltagarna uttryck för frustration när det gällde grundskollärarnas syn på förskolan: ”Vi håller på med naturvetenskap och teknik, kan jag tala om. Fysik och kemi, det jobbar vi med. Det ligger på den nivån. Vi håller inte på med någon bondgård. Friktion och acceleration, sådana ord använder vi.”

Man tog inte heller del av varandras dokumentation i någon större utsträckning. Förskollärarna använde digitala Pluttra, förskoleklasslärarna hade sin doku-

mentation i en pärm, ettans lärare använde Unikum. Att sätta sig in i och använda andras system upplevdes som alltför tidskrävande och besvärligt.

– En i studien blev jätteupprörd över detta. Hon kände att hon lagt mycket tid på att dokumentera något som ingen sedan läste, säger Marita Lundström.

Utbytet av dokumentation föll dock inte enbart på att lärarna använde olika system. Det saknades även en samsyn kring vilken slags information man skulle dela med varandra, trots kommunens tydliga riktlinjer. Grundskollärarna ville till exempel inte ha information om vad barnen arbetat med tidigare och hur, utan de ville främst få veta om något barn i gruppen hade särskilda svårigheter.

Medan läroplanen numera alltså är tydlig med att det ska finnas en kontinuitet och progression i barns utveckling och lärande, så betonas inte vikten av trygghet eller social kontinuitet för barnen lika mycket. Ändå är det här förstuds en viktig fråga att fundera på i övergångarna. Att små barn byter grupp och lärare ofta är en verklighet som återfinns på många förskolor i landet och som kan vara problematisk, enligt Marita Lundström. Varför tycker vi att det är en bra lösning för små barn, som verkligen är i behov av trygga relationer, medan vi månar om att de äldre barnen i skolan ska ha kontinuitet och ha samma lärare i flera år? funderar hon.

– Jag tror att vi behöver tänka på vad det innebär för fyra-, fem- och sexåringar att byta grupp så ofta.

En annan som intresserat sig för barns perspektiv på övergångar är forskaren Lina Lago vid Linköpings universitet. Hon följde barn i förskoleklass som skulle börja ettan och kunde då se att de hade tydliga förväntningar om vad de skulle få möta.

– Att börja ettan är statushöjande, precis som det var att sluta förskolan och börja förskoleklass.

Barnen hade stor kunskap om en verksamhet som de ännu inte hade egen erfarenhet av – information de snappat upp från till exempel storasyskon, vuxna eller tv – och med det följde förväntningar på vad som skulle ske. Att dessa förväntningar är rimliga är viktigt för hur barnen upplever övergången, resonerar Lina Lago. Det barn som förväntar sig att få läxor kan lätt bli besviken om så inte blir fallet.

En annan sak hon såg var att de vuxna framför allt betonade de ökande kraven och allvaret som fanns i övergångarna, medan entusiasmen inför det nya inte förstärktes på samma sätt. Skolan beskrevs som kravfylld, arbetsam och jobbig.

– I arbetet med övergångar blir framåtblickandet starkt. Det är viktigt. Men en övergång handlar inte bara

om det som ska komma, utan också om de erfarenheter barnen har med sig.

Lina Lago tycker att vuxna i förskola och förskoleklass bör fundera över hur man pratar om förskoleklass och skola. Vilka bilder får barnen möta kring det som ska komma? Beskrivs skolan som en plats där barnen måste klara av att bete sig på ett visst sätt, sitta stilla och lyssna, eller som en spännande plats där man kan lära sig om allt möjligt?

En insikt hon tar med sig från sin forskning är att en övergång är en process som man jobbar med och försöker förstå under en längre tid. Den pågår innan och efter det att själva bytet av grupp och miljö görs, och förutsättningarna kan skilja sig åt från gång till gång.

– Även om man skapar sig erfarenhet av övergångar som pedagog, måste man se till vad just den här barngruppen som jag har nu behöver, och vem gruppen ska lämnas till.

Låt det inte gå rutin i övergången utan behåll nyfikenheten, uppmanar Lina Lago.

Övergångarna till och från förskoleklassen är komplexa och innehåller mycket som lärarna inte kan påverka, konstaterar hon. Barnen kan till exempel komma från många olika skolor och avdelningar, så i gruppen blir sammansättningen av barn ny hur man än gör. I förskolan har de vuxna däremot stor makt att utforma verksamheten själva, och Lina Lago skulle gärna studera övergångarna där närmare.

Överlag anser hon att det har skett ett skifte i synsätt inom forskningen, från att barn ska anpassa sig till en ny verksamhet till att verksamheten ska möta barnen där de befinner sig.

– Förut tänkte jag mer på övergångsarbetet som organisation, nu tänker jag mer på det som relation.

EMILIE STENDAHL

Uppgifter

17. Vilket av nedanstående påståenden hoppas Lina Lago att fler barn får höra inför sin skolstart, av texten att döma?

- A I skolan är det ordning och reda.
- B I skolan är det mycket som är roligt.
- C I skolan arbetar man tillsammans.
- D I skolan är det inte som du tror.

18. I texten citeras en pedagog som var frustrerad över vissa lärares uppfattningar om förskolan. Vad ville pedagogen rimligen ha sagt med sin kommentar?

- A Att dessa lärare försöker påverka förskolans undervisningsinnehåll.
- B Att dessa lärare underskattar vad barnen får lära sig i förskolan.
- C Att dessa lärare försvårar barnens övergång från förskolan.
- D Att dessa lärare är ointresserade av att bidra till förskolans arbete.

19. Vad bör man som lärare särskilt tänka på när det gäller övergångar, enligt Lina Lago?

- A Man bör kommunicera med andra lärare och dela sina erfarenheter med dem.
- B Man bör påverka det man kan och i övrigt lita till barnens egen förmåga.
- C Man bör undvika standardlösningar och välja arbetssätt utifrån varje barngrupp.
- D Man bör inleda processen i tid och förvarna barnen om framtida övergångar.

20. Vilken övergripande fråga kan texten sägas vara ett svar på?

- A Vad kan forskningen lära oss om övergångar?
- B Hur lär sig barn att hantera övergångar?
- C Vad tycker lärare om övergångar?
- D Hur påverkas lärandet av övergångar?

21. De flesta av de barnfilmer som är under produktion är publika filmer som bygger på kända _____.
A inlagor
B bilagor
C pålagor
D förlagor
22. Men _____ de båda partiledarnas spänstiga debatter tidigare i veckan och den täta duellen i radion i fredags kändes gårdagens tv-duell nästan lite _____.
A i paritet med – släpphänt
B i kontrast till – avslagen
C i enlighet med – sporadisk
D i relation till – påflugan
23. Det finns kvalitetsbrister i den högre utbildningen som behöver åtgärdas. I den första regeringsförklaringen _____ därför statsministern fast att "kvaliteten i högskolan ska höjas". Regeringen avsätter nu nära 900 miljoner kronor under _____ för att stärka kvaliteten inom _____ och samhällsvetenskap.
A skrev – framtidsprognosen – humanism
B höll – högskolesatsningen – sociologi
C slog – mandatperioden – humaniora
D lade – inledningsskedet – socialism
24. En viktig slutsats som kan dras utifrån denna fallstudie är att strukturerade intervjuer kan användas för utvärdering på _____ nivå. Denna metod har vissa begränsningar vad gäller generaliserbarhet men kan ändå ha stor _____ i vissa sammanhang.
A lokal – giltighet
B allmän – kompetens
C officiell – driftighet
D funktionell – preferens

25. Många av våra samtida artister har varit _____ en svensk hiphopkultur sedan de var barn, eller åtminstone väldigt unga.
- A exponerade för
 - B indifferent till
 - C exalterade av
 - D inspirerande för
26. Begreppet "kulturell appropriering" kan definieras som att medlemmar av en kultur _____ en annan kultur som historiskt anses ha haft en lägre status. Börje Salming fick till exempel kritik för sin hyllning till Sitting Bull, där han _____ siouxhövdingen i kalendern *Årets kvinnor och män*.
- A går till angrepp mot – kritiserade
 - B finner likheter med – tog fasta på
 - C gör sig lustig över – skämtade om
 - D övertar element från – poserade som
27. Från att tidigare ha förekommit i form av spridda insatser inom olika ämnen har teknikhistoria på senare tid utvecklats till en egen vetenskaplig _____.
- A tendens
 - B disciplin
 - C egenart
 - D substans
28. Sannolikt har både du och jag fått lära oss att inte visa oss nakna offentligt. Det finns ingen egentlig anledning till att vi inte får göra det, bortsett från det (för många av oss) rent _____ nedköpet. Likväl tar det emot. De flesta av oss skulle paradera i _____ på offentlig plats enbart om det _____ oss en riktigt fet belöning av något slag.
- A ekonomiska – fulla munderingen – garanterade
 - B praktiska – veka livet – presenterade
 - C estetiska – bara mässingen – renderade
 - D moraliska – rena okynnet – premierade

29. Utredningen har fått i uppgift att se över funktionen för _____ och kontroll hos brottsutsatta myndigheter och analysera de brottsbekämpande myndigheternas förutsättningar att utreda och _____ denna brottslighet.
- A uppföljning – beivra
 - B insamling – belägga
 - C registrering – betona
 - D efterlysning – bestraffa
30. Hon mindes precis hur det hade börjat. Det var blommorna. Hon brukade leverera dem i _____ till huvudingången i huset där han arbetade. Göran hade följt med henne ut för att visa var de skulle hänga.
- A amplar
 - B armaturer
 - C alikor
 - D amoriner

Neuroscience

In recent decades, neuroscience has emerged as a star among the biological disciplines. But its enormous popularity as an academic career choice has been accompanied by a drop in the percentage of trained neuroscientists who actually work in academic research positions – largely because of lack of funding. Steven Hyman of the Broad Institute of the MIT and Harvard University welcomes the flood of doctoral students choosing the field but warns: ‘Insofar as talented young people are discouraged from academic careers by funding levels so low that they produce debilitating levels of competition or simply foreclose opportunities, the U.S. and the world are losing an incredibly precious resource.’

Question

- 31. What is said about the academic discipline of neuroscience?**
- A There is a serious lack of qualified teachers in the field.
 - B There is strong competition among applicants to the graduate courses.
 - C There are many students who never finish their academic studies.
 - D There are few research positions to match the number of graduates.

Animal Hacks

Humans aren't the only creatures to use tools. Archerfish shoot water droplets from their mouths to fell insects. Octopuses carry coconut shells to serve as shelter. Orangutans borrow canoes to forage for aquatic plants. “Tool use is widespread and diverse,” says biologist Robert W. Shumaker. But it's not necessarily a sign of intelligence. For some animals, like the archerfish, tool use is mostly instinctive: each individual of the species does it, in the same way. Other animals learn their skills: before the canoeing orangutans ventured out on the water, they observed how humans used the craft.

Question

- 32. What is the main point here?**
- A The ability to use tools can't be directly connected to greater mental capacity.
 - B Human tool use might be older in origin than many researchers have assumed.
 - C Relatively advanced thinking appears to be a requirement for the ability to use tools.
 - D Animal tool use is much more common than indicated by previous research.

The Brothers Grimm

We all know the stories of the Brothers Grimm. We've seen them brought to life in films, cartoons and plays, but the true Grimms' tales are pure folklore, passed down from generation to generation and, like all the best stories, they were spoken.

It was that oral tradition of storytelling that first drew the brothers to these classics. Jacob and Wilhelm were tremendously proud of their national heritage, and collecting fairy tales was an opportunity to preserve and celebrate a popular German tradition.

The enduring image of the Grimms is of two traveling scholars, journeying far and wide across the land to track down these stories and record them for posterity. The truth, of course, is somewhat different.

"The popular image of the Grimms travelling about and gathering folk tales from the people is totally false and ridiculous," says Jack Zipes, professor emeritus of German and comparative literature at the University of Minnesota. "The Grimms did, in fact, collect tales from young women in Kassel and also from some peasant storytellers in and near the city. However, most of the tales in their *Kinder- und Hausmärchen* were sent to them by friends and colleagues throughout the German principalities. They generally noted their sources, and they had numerous contacts in central Europe. They also took tales from ancient collections."

Their first book was published in 1812, and it contained 86 tales, including stories like *Hansel and Gretel*, *Rapunzel*, and *Little Briar-Rose* (a version of the Sleeping Beauty story). Although it wasn't a huge success at first, a second volume followed in 1815. These collections would be republished several times as their popularity grew, and the style would evolve with each subsequent edition.

The first is generally regarded as being a relatively straightforward telling – a simple collection of stories. With each new reprinting, the Grimms' talent as writers became more apparent.

These stories, particularly in their first editions, are notably darker than the versions that we know today. There is blood, murder and sex. Small children are killed, damsels are impregnated by their princes and parents are at best neglectful and, at worst, murderous.

Indeed, parents are some of the primary figures of danger in the Brothers Grimm fairy tales. Interestingly, while later versions took steps to (slightly) tone down the horror with wicked stepmothers, the earliest versions feature biological parents taking the most drastic, terrifying measures. Take *Hansel and Gretel*, for example. These days, it's the woodcutter's new wife who is largely responsible for abandoning the children in the woods, with the husband a reluctant and remorseful accomplice who later comes back for his children. In the earliest version, it is the unlucky siblings' own mother who propels this evil plan, and their father is just as complicit. Similarly, we all think of the wicked queen in *Snow White* as being an evil interloper into a happy family, but in the original, the monster who orders the Huntsman to kill Snow White is actually the maiden's own mother.

Brutal events and punishments abound in the rest of the collection. "There is a strong sense of social justice in almost all of the tales," says Zipes. "And despite some violence, most of the tales end on a happy note. The difficulty is that most people do not read all 210 tales of the final edition to see how diverse, and to a certain extent, how humorous the tales are. The notion that the Grimms' tales are dark is derived from the ignorance of critics, teachers and parents."

It has been noted that a possible reason for the recurring villainy of women and the tragic absence of father figures is a reflection of the Grimms' own loss of their father and grandfather. Whether they made those alterations themselves or not, the themes of famine found throughout these stories are certainly a reflection of the times in which they originated. In subsequent editions, the Grimms began to edit these stories to make them more suitable for their younger readers, as a reflection of their enormous success, and began adding more Christian elements. The themes of punishment are present right from the start and the villains' deeds are certainly wicked, but the reprisals are often more severe.

JONATHAN HATFULL, ALL ABOUT HISTORY

Questions

33. What is said in the introduction about the Grimms' interest in stories?

- A It was a result of hearing many stories in their own childhood.
- B They saw stories as a means to protect the culture of the German people.
- C It was a result of regularly encountering storytellers at local gatherings.
- D They saw stories as a chance to spread German ideals outside their own country.

34. What is said about the Grimms' early collections?

- A A large number of their early stories did not turn up in their later volumes.
- B The quality of the writing increased as new versions appeared.
- C All the now famous stories are included in the first two volumes.
- D The originality of their storytelling was immediately apparent.

35. What are we told about the content in the different versions of the fairy tales?

- A In later versions, the horror of the early editions is simply removed.
- B In early versions, mothers are consistently put in much less favourable light than fathers.
- C In later versions, the evildoers have changed into people less close to the children.
- D In early versions, parents are often just as much victims as the children.

36. What is argued about the themes of poverty and starvation in the stories?

- A They clearly mirror the historical period of the stories' creation.
- B They were added to the original stories by the brothers themselves.
- C They directly reflect the Grimms' own childhood and upbringing.
- D They were later toned down to focus on parent/child relations.

37. What is claimed about later editions of the Grimms' collection of stories?

- A The language was simplified in order to appeal to a wider audience.
- B The stories' popularity led them to make certain adaptations to the content.
- C The villains became even crueller while the punishments they received became harsher.
- D The stories were increasingly criticized for their lack of moral foundation.

Somatic Feedback

Ask average folks how emotions work – about the causal relationship between feelings and behavior – and they’ll say we smile *because* we’re happy, we run *because* we’re afraid. But work by psychologists shows the truth is often the reverse: what we feel is actually the *product*, not the *cause*, of what we do. It’s called “somatic feedback.” Only *after* we act do we deduce, by seeing what we just did, how we feel. However, new research suggests there may be limits to our ability to proactively manage our own well-being. As expected, across the experiments, the researchers found that the more people smiled, the happier they reported being. But only *some* people.

Surprisingly, for a section of the population, smiling actually *reduced* well-being. The more these people smiled, the less happy they were. Who are these people for whom extra smiling fails to generate corresponding increases in joy? In the answer lies the ultimate irony. It turns out that the gloomiest people were those who believed in precisely that somatic feedback hypothesis described above. People who *realized*, in other words, that you can “smile to feel happy” (called *proactive* smilers) were exactly those who did not enjoy the benefits of the theory they espoused. On the other hand, for those who believed that smiling is a genuine *indicator* of mood – those who subscribed to commonsense notions about the causal order of action and emotion (*reactive* smilers) – smiling boosted happiness.

Science Fiction

Science-fiction writers are no better than anyone else at predicting what is to come. The future, after all, is unknowable. Often people try to extrapolate a recent trend straight into the future, but society and technology rarely change at a constant rate. Other foretelling techniques are similarly doomed to failure. Science fiction, however, does recognize the value of prognosticating: it tends to reveal the preoccupations of the present.

Questions

38. What is said here?

- A Some people are unable to smile when they experience happiness.
- B Smiling is often the result of feelings unrelated to happiness.
- C The very act of smiling can make you feel good.
- D Smiling tends to be transmitted from one person to another.

39. What else is pointed out here about ‘somatic feedback’?

- A It does not work if you believe in it.
- B It only works if you are already happy.
- C It does not work for truly happy people.
- D It only works if you strongly believe in it.

Question

40. What is argued here about science-fiction writers?

- A They appear to be slightly better than other people at guessing the immediate future.
- B They are often very good at convincing readers of the realism in their stories.
- C Their stories reveal more about their own time than about the future.
- D Their predictions have a tendency to become self-fulfilling.